

ARA FA UN ANY, *LES FEINES DE LA VELLA PAGESIA*

Max Turull Rubinat

Ara fa just un any, quan començava la festa de Sant Magí, va ser presentat el llibre de Miquel Pont, *Les feines de la vella pagesia*. Per redactar, ara, aquest text que ho recorda, reprenc les notes que vaig prendre l'estiu passat, des de Molitge, prop de Prada de Conflent, per preparar la presentació del llibre, la qual va tenir lloc a l'Auditori Municipal una estona abans de l'entrada de l'aigua.

Podem recordar que l'origen del llibre són les col·laboracions que Miquel Pont va anar publicant any rera any, des del 1993, precisament en aquests mateixos quaderns del barri de Sant Magí que ara teniu a les mans. Cada any narrava les feines i la vida d'una família –la seva- de la Segarra dels anys cinquanta, en plena postguerra durant una època de l'any. I així va ser que molt aviat va rebre l'encoratjament, de primer força imprecís, però després ja més consistent, a donar a aquells articles forma de llibre. Edicions Proa, de la mà d'Isidor Cònsul, un dels que l'animaren des de bon començament, va assumir-ne l'edició. Com que la cosa no semblava que comercialment hagués de ser especialment satisfactòria, l'editorial va buscar i trobar finançament d'institucions públiques i posant en marxa els mitjans tècnics de què disposa una gran editorial, va llençar a la venda un excel·lent llibre, de contingut i de forma. Després d'un any d'haver sortit el llibre, però, resulta que, inesperadament, l'obra ha estat un veritable èxit editorial: Miquel Pont ha estat entrevistat per qui sap quants mitjans de comunicació, per dues setmanes consecutives el llibre va entrar a la selecta llista d'obres més venudes a Catalunya i, tot plegat, se n'han imprès i venut, a hores d'ara, uns sis mil exemplars. Ens agradi o no, és

evident que tot això no hauria passat si el llibre l'haguéssim fet des de Cervera sense comptar ni amb el màrqueting ni amb la producció ni amb la distribució d'una gran empresa editorial.

El llibre ha estat un veritable èxit de vendes simplement perquè molta gent l'ha trobat interessant, i li ha trobat perquè molts homes i dones de tot el país hi veuen reflectida amb claredat, senzillesa i transparència, la seva infantesa, la qual tenia lloc en una època amb referents culturals —en sentit ampli— que avui han desaparegut gairebé del tot.

En forma de diàlegs recreats i de narració en primera persona, Miquel Pont explica, classificant-ho en les quatre estacions de l'any, les feines, les eines i les paraules dels objectes, del menjar i de les accions en aquella Segarra que bé podria ser el Segrià, la Cerdanya, l'Empordà o el Baix Camp. Però a banda d'explicar el que feien i com vivien aquella gent rural, també aprofita per introduir-hi les abismals diferències que hi havia aleshores entre la gent del camp i la de la ciutat, la cura dels animals, el dia a dia de les persones i el paper central de la iaia, paradigma de dona pagesa a qui l'autor ret un sentit homenatge.

Certament, cadascú pot donar un valor diferent a una mateixa cosa. Entretenir i fer possible que amb la seva lectura hom passi una bona estona, això ja justifica amb escreix el llibre; si, a més a més, hi ha qui el llibre li recorda la seva infantesa, això encara hi afegeix un valor extra. Per deformació professional jo em llegia el llibre amb ulls d'historiador i des d'un punt de vista diguem-ne que sociològic, cosa, però, que el mateix autor, sense ser historiador, també compartia. Penso que pel valor més intrínsec del llibre, el mateix Miquel Pont ens en dóna la clau a la introducció: “Som la generació pont entre la vella i la nova agricultura” i —segueix—, “ens agradi o no, en som l'última memòria. Si no ho fem nosaltres, d'escriure tota aquella vida de la vella agricultura, amb les seves paraules, qui ho farà?”. Per tant, el mateix llibre que ara comentem, escrit l'any 1960 hauria tingut un interès molt diferent, pel context, que el que té ara, entrats al segle XXI.

Les feines de la vella pagesia són un recull d'història oral basada en fonts de primera mà, i, per tant, com història, és una obra que ens ajuda

Acte de presentació del llibre *Les feines de la vella pagesia*, de Miquel Pont, a l'Auditori Municipal de Cervera el 18 d'agost de 2000. (Fotografia Sebastià Caus).

a conèixer el passat i a comprendre el present. El llibre és tot ell una fotografia d'una època: és l'enregistrament escrit de com es vivia en un moment històric determinat, és el testimoni d'un moment –i d'una societat– que desapareix, i és, en fi, un acte de conservació del patrimoni, però no del monumental, ni de l'artístic, ni del festiu, sinó del patrimoni cultural.

I és que en uns moments que la uniformització que produeix la globalització és cada vegada més intensa, quan tots tendim a formar part d'una mateixa cultura; i en uns moments que uns globalitzen i els altres són globalitzats, llibres com aquest, ens recorden qui som i ens ajuden a ser com som.